

Dönem : 8
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 325

Bâzı ölümlerin tesbitine ait sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair Kanun tasarısı ve Adalet ve Dışişleri Komisyonları raporları (1/379)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 1078/5621

31 . 7 . 1970

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 25 . 7 . 1970 tarihinde kararlaştırılan «Bâzı ölümlerin tesbitine ait Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı» ile gerekçesi ve ekleri ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GEREKÇE

1953 yılından beri resmen üyesi bulunduğumuz Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu yıllık çalışmaları arasında kuruluşunun amacına uygun olarak seri halinde anlaşmalar yapmak suretiyle diğer üyelere Federal Almanya, Avusturya, Belçika, Fransa, Yunanistan, İtalya, Lüksemburg, Holanda ve İsviçre Konfederasyonu ile birlikte kişi halleri mevzuatında mümkün olduğu kadar birleştirme sağlamak, kanunlarındaki boşlukları doldurmak vatandaşlarının diğer üye devletler ülkelerinde buldukları sırada kişi halleri işlemlerinde kolaylık göstermek maksadıyla zaman zaman bâzı sözleşmeler hazırlanmış ve bu alanda faaliyetine devam etmekte bulunmuştur.

Bunlardan :

1. Yabancı memleketlerde kullanılmak üzere verilecek şahsi haller kayıt suretleri hakkındaki Sözleşme 2 Nisan 1958 tarih ve 7111 sayılı,
2. Ad ve soyadlarının değişikliğine ilişkin Sözleşme 6 Temmuz 1962 tarih ve 62 sayılı,
3. Kişi halleri konusunda Milletlerarası malûmat teatisi hakkındaki Sözleşme 6 Temmuz 1962 tarih ve 63 sayılı,
4. Kişi halleri ile ilgili belge örneklerinin parasız verilmesi ve tasdikten muaf tutulması hakkındaki Sözleşme 11 Aralık 1962 tarih ve 130 sayılı,
5. Evlilik dışı çocukların tanınmalarını kabule yetkili makamların yetkilerinin genişletilmesi hakkındaki Sözleşme 30 . 4 . 1964 tarih ve 461 sayılı,
6. Sahih nesepli olmayan çocukların ana bakımından nesebinin tesisine ait Sözleşme 8 . 4 . 1965 tarih ve 578 sayılı,
7. Yabancı memleketlerde yapılan evlenme merasiminin kolaylaştırılması hakkındaki Sözleşme 28 . 6 . 1967 tarih ve 888 sayılı,
8. Vatandaşlığın kazanılması konusunda karşılıklı bilgi verilmesi hakkındaki Sözleşme 11 . 4 . 1968 tarih ve 1043 sayılı,
9. Kişi hallerinin düzeltilmesi kararlariyle ilgili Sözleşme 8 . 12 . 1966 tarih ve 807 sayılı, Kanunlarla onaylanmış ve yürürlüğe girmiştir.

10. Bâzı ölümlerin tesbitine ait işbu Sözleşme de 14 Eylül 1966 da Atina'da imzalanmış bulunduğundan onaylanmasına izin verilmesi için işbu kanun tasarısı hazırlanmıştır. 10 maddeden ibaret olan bu Sözleşmenin 1 nci maddesiyle ölümüne muhakkak nazariyle bakılan ahval içinde kaybolmuş ve cesedi bulunamamış bir şahsın bâzı şartlarla ölümünü beyan ve ilâna yetkili adlı veya idari makamı göstermektedir.

2 nci maddesiyle Âkîd Devletler ülkesi dışında ölmüş bir şahsın ölüm belgesi düzenlenmemişse yetkili bir makama tesbit ettirilmesini,

3 ncü maddesi 1 ve 2 nci maddelerin öngördüğü kararın ne şekilde verileceğini ve ölüm tarihi kesin olarak belli değilse nasıl tesbit olunacağını 4 ncü maddesi 1 ve 2 nci maddelere göre verilen kararların hüküm fıkrasının verildiği memleket kişi halleri siciline kaydedileceği ve bunun Âkîd Devletler ölüm sicili yerine geçeceğini,

5 nci maddesi bu Sözleşmenin, ölüm tesbitini daha kolay sağlayan devletlerin bu hükümleri uygulamasına engel teşkil etmiyeceğini belirtmekte diğer maddeleri (6, 7, 8, 9, 10) onaylama yürürlük, fesih gibi usule ilişkin tip hükümleri kapsamaktadır.

Memleketimiz ve yurt dışında fazlaca bulunan vatandaşlarımız için faydalı olacağı düşüncesiyle bu Sözleşme imzalanmıştır.

Adalet Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No: 1/379
Karar No: 27

20 . 2 . 1971

Yüksek Başkanlığa

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 25 . 7 . 1970 tarihinde kararlaştırılan «Bâzı ölümlerin tesbitine ait Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı» Başkanlığımızca Komisyonumuza tevdi edilmiş olup, ilgili Bakanlık temsilcileri de hazır bulunduğu halde Komisyonumuzca tetkik ve müzakere olundu.

Kanun tasarısı ve gerekçesi Komisyonumuzca uygun mütalâa edilmiş ve yapılan müzakereler sonunda tasarının aynen kabul edilmesi ittifakan kararlaştırılmıştır.

Havalesi gereğince Dışişleri Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygiyle sunulur.

Adalet Komisyonu Başkanı

I. Hakkı Tekinel

I. Hakkı Alaca

Sözcü

Tevfik Koraltan

Turgut Artaç

E. Kemal Aybar

Hamdi Hamamcıoğlu

Mehmet Atagün
İmzada bulunamadı

Mevlüt Ocakcıoğlu

H. Ali Gülcan
İmzada bulunamadı

Cevat Eroğlu

Dışışleri Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Dışışleri Komisyonu
Esas No: 1/379
Karar No: 21

18.5.1971

Yüksek Başkanlığa

Bâzi ölümlerin tesbitine ait Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair olan kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü.

Tümü üzerinde yapılan görüşmeler sonunda, gerekçede de belirtilmiş olduğu veçhile, bâzi ölümlerin tesbitine aidolan Sözleşmenin onaylanması hakkında hazırlanmış bulunan tasarı, prensip itibariyle Komisyonumuzca da uygun mütalâa olunarak aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurula arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışışleri Komisyonu Başkanı	Sözcü	Kâtip	
Manisa	İzmir	Balıkesir	Ankara
<i>Ertuğrul Akça</i>	<i>Sinasi Osma</i>	<i>Ahmet İhsan Kırmılı</i>	<i>Orhan Alp</i>
Bursa	Bursa	Çankırı	İstanbul
<i>İbrahim Öktem</i>	<i>Ahmet Türkel</i>	<i>Hazım Dağlı</i>	<i>Naime İkbâl Tokgöz</i>
	İmzada bulunamadı		
Kastamonu	Konya	Konya	Maras
<i>Orhan Deniz</i>	<i>Özer Ölçmen</i>	<i>Tahsin Yılmaz Öztuna</i>	<i>M. Nejat Çuhadar</i>
İmzada bulunamadı			

Trabzon
Mehmet Ali Oksal

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Bâzı ölümlerin tesbitine ait Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 14 Eylül 1966 tarihinde Atina'da imzalanan «Bâzı ölümlerin tesbitine ait Sözleşme» nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

25 . 7 . 1970

Başbakan <i>S. Demirel</i>	Devlet Bakanı V. <i>H. Atabeyli</i>	Devlet Bakanı <i>H. Atabeyli</i>	Devlet Bakanı <i>T. Bilgin</i>
Adalet Bakanı <i>Y. Z. Önder</i>	Millî Savunma Bakanı <i>A. Topaloğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>H. Menteseoğlu</i>	Dışişleri Bakanı V. <i>T. Bilgin</i>
Maliye Bakanı <i>M. Erez</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>O Oğuz</i>	Bayındırlık Bakanı <i>T. Gülez</i>	Ticaret Bakanı <i>G. Titrek</i>
Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>V. Â. Özkan</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>A. İ. Birincioğlu</i>	Tarım Bakanı <i>İ. Ertem</i>	Ulaştırma Bakanı <i>N. Mentese</i>
Çalışma Bakanı <i>S. Öztürk</i>	Sanayi Bakanı <i>S. Kılıç</i>	En. ve Ta. Kay. Bakanı <i>S. O. Avcı</i>	Turizm ve Ta. Bakanı <i>N. Cevheri</i>
İmar ve İskân Bakanı <i>H. Nakıboğlu</i>	Köy İşleri Bakanı <i>T. Kapanlı</i>	Orman Bakanı <i>H. Özalp</i>	Gençlik ve Spor Bakanı <i>İ. Sezgin</i>

BÂZİ ÖLÜMLERİN TESBITİNE AIT SÖZLEŞME

Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Üyesi Federal Almanya Cumhuriyeti, Avusturya Cumhuriyeti, Belçika Krallığı, Fransa Cumhuriyeti, Yunanistan Krallığı, İtalya Cumhuriyeti, Lüksemburg Büyük Dükalığı, Holanda Krallığı, İsviçre Konfederasyonu ve Türkiye Cumhuriyeti bâzı ölümlerin tesbitini mümkün kılmayı arzuladıklarından aşağıdaki hükümlerde anlaşmışlardır.

MADDE : 1

Kaybolmuş bir şahsın cesedi bulunamadığı fakat halin icaplarına göre ölümüne muhakkak nazariyle bakılabildiği takdirde, bu hususta yetkili adli veya idari makam bu ölümü beyan ve ilân etmeye de yetkilidir.

Yeter ki :

— Bu kayıp, bu makamın mensubolduğu Devlet ülkesinde veya bu Devlette kayıtlı bir geminin veya hava gemisinin seferi esnasında vukubulsun.

— Kaybolan şahıs bu Devletin vatandaşı olsun veyahut ikametgâh veya meskeni adı geçen Devletin ülkesinde bulunsun.

MADDE : 2

Âkid Devletlerin ülkesi dışında vukubulmuş muhakkak ölüm halinde, hiçbir belge düzenlenmemiş veya elde edilememişse, bu hususta yetkili adli veya idari makam bu ölümü beyan ve ilân etmeye de yetkilidir.

Yeter ki :

— Ölüm bu makamın mensubolduğu Devlette kayıtlı gemi veya hava gemisinin seferi esnasında vukubulmuş olsun.

— Ölen kişi bu Devletin vatandaşı olsun veyahut ikametgâh veya meskeni adı geçen Devletin ülkesinde bulunsun.

MADDE : 3

1 ve 2 nci maddelerde öngörülen kararlar yetkili bir makamın veya her ilgili tarafın müracaatı üzerine verilir. Ölüm tarihinin kesin olarak bilinmemesi halinde, bunun bu ölümün vukubulduğu andaki olaylara ilişkin bütün deliller ve işaretler göz önünde tutularak tesbit edilmesi gerekir.

MADDE : 4

1 ve 2 nci maddelerde öngörülen kararların hüküm fıkrası verildiği Devletin kişi halleri sicillerine kaydolunur.

Bu tescil Âkid Devletlerde kendiliğinden ölüm sicilli hükmü taşır.

MADDE : 5

Bu Sözleşme, ölümün tesbitini daha ziyade kolaylaştıran hükümlerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

MADDE : 6

Âkid Devletler, bu Sözleşmenin kendi ülkelerinde uygulanmasını mümkün kılmak için Anayasalarının yükümlü tuttuğu usullerin yerine getirildiğini İsviçre Federal Hükümetine tebliğ edeceklerdir.

İsviçre Federal Hükümeti yukardaki fıkra uyarınca yapılacak her tebliğden Âkîd Devletlerle Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini haberdar edecektir.

MADDE : 7

Bu Sözleşme ikinci tebliğin tevdi tarihini kovalıyan 30 ncu günden başlayarak yürürlüğe girecek ve bu tarihten itibaren bu formaliteyi yerine getiren iki Devlet arasında sonuç doğuracaktır.

Bundan evvelki maddede öngörülen formaliteyi sonradan yerine getiren her imzacı Devlet için bu Sözleşme, tebliğin tevdi tarihini kovalıyan 30 ncu günden başlayarak sonuç doğuracaktır.

MADDE : 8

Bu Sözleşme her Âkîd Devletin, anavatan ülkesinin bütününde kendiliğinden uygulanır. Her Âkîd Devlet 6 ncı maddede öngörülen imza ve tebliğ sırasında ve katılmada veya sonradan bu Sözleşme hükümlerinin milletlerarası sorumluluğunu yüklediği ülkeler ve devletlerle anavatan dışı ülkelerinden birisi veya birkaçında uygulanacağını İsviçre Federal Hükümetine gönderilecek bir tebliğle beyan edebilir.

İsviçre Federal Hükümeti her Âkîd Devletle Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini bu son tebliğden haberdar edecektir.

Bu Sözleşme hükümleri adı geçen tebliğin İsviçre Federal Hükümetince alındığı tarihi kovalıyan 60 ncı gün, tebliğde gösterilen ülke veya ülkelerde uygulanacaktır.

Bu maddenin ikinci fıkrası hükmü uyarınca beyanda bulunan her devlet daha sonra her hangi bir anda, İsviçre Federal Hükümetine göndereceği bir tebliğle bu Sözleşmenin beyanda gösterilen devlet veya ülkelerin bir veya birkaçında uygulanmasına son verildiğini bildirebilir.

İsviçre Federal Hükümeti Âkîd Devletlerden her birini ve Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini bu yeni tebliğden haberdar edecektir.

Sözleşmenin uygulanması adı geçen tebliğin İsviçre Federal Hükümetince alınmasını kovalıyan 60 ncı gün, gösterilen ülkelerde son bulacaktır.

MADDE : 9

Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonuna veya Avrupa Konseyine üye her devlet bu Sözleşmeye katılabilir.

Katılmak isteyen devlet bu niyetini, İsviçre Federal Hükümetine tevdi edilecek bir belge ile tebliğ eder.

İsviçre Federal Hükümeti her katılma belgesinden Âkîd Devletlerden her birini ve Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini haberdar edecektir. Katılan devlet için, sözleşme, katılma belgesinin tevdi tarihini kovalıyan 30 ncu gün yürürlüğe girer. Katılma belgesinin verilmesi ancak bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra mümkün olabilir.

MADDE : 10

Bu Sözleşme süre tahdidi olmaksızın yürürlükte kalacaktır. Bununla beraber Âkîd Devletlerden her biri, İsviçre Federal Hükümetine göndereceği yazılı bir tebliğ ile her zaman fesih ihbarında bulunabilecek ve adı geçen Hükümet diğer Âkîd Devletlerle Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini keyfiyetten haberdar edecektir.

Bu fesih ihbarı hakkı, 6 ncı maddede öngörülen tebliğ veya katılma tarihinden başlayarak beş yıllık bir süre geçmeden kullanılamaz.

Feshin ihbarı, İsviçre Federal Hükümetinin bu maddenin birinci fıkrasında öngörülen tebliği alacağı tarihten (6) ay geçtikten sonra hüküm ifade edecektir.

Usulüne uygun olarak yetkilendirilmiş olan ve aşağıda imzaları bulunan temsilciler bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Atina'da 14 Eylül 1966 tarihinde İsviçre Federal Hükümeti arşivlerine tevdi olummak üzere tek bir nüsha halinde düzenlenmiş bu sözleşmenin aslına uygunluğu onaylanmış bir kopyası diplomatik yolla her Akıd Devlete ve Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterine sunulacaktır.

İmza eden Devletler :

— Fransa Cumhuriyeti
adına
imza

— Yunanistan Krallığı
adına
imza

— Holânda Krallığı
adına
imza

— İsviçre Federal Konseyi
adına
imza

— Türkiye Cumhuriyeti
adına
imza

